

FRAMEWORK AND ARTISTS

NL

KNITTEFAT
IN
KFTINNING
ARMOLIK

REAPPROPRIATING THE APPROPRIATED

MEI 11 - JULI 1, 2023

INDEX

INTRO

CURATORIAL FRAMEWORK

MADISON LEWIS

ZELLA VANIÉ

ADE DARE

JOBLEK

AMOS BLACK

GIOVANNI JONA

KENNETH AIDOO

INTRO

Het jaar 2023 is een herdenkingsjaar in Nederland omdat 150 jaar geleden de Slavernij werd afgeschaft in Suriname en de Caribische delen van het Nederlandse Koninkrijk. In dit kader is CBK Zuidoost een samenwerking aangegaan met de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) voor de totstandkoming van de groepstentoonstelling *Knights in Shining Armour (reappropriating the appropriated)*. De curator van deze tentoonstelling, Claudio Ritfeld, liet zich inspireren door de opnieuw toegeëigende definitie van het woord "Nigger" en de artistieke/politieke intenties van Mark Steven Greenfield; het opnieuw toe-eigenen om de effecten van raciale stereotypen te neutraliseren.

CURATORIAL FRAMEWORK

Knights in Shining Armour (reappropriating the appropriated) toont ook een alternatieve wijze voor het benaderen van historische objecten en immateriële overblijfselen uit ons koloniale verleden.

Zwarte mensen gedijen, celebreren en bestaan simpelweg in hun onuitputtelijke natuurlijke aantrekkingskracht, die alle Europese schoonheidsnormen overstijgt. Tegen alle verwachtingen in hebben generaties Zwarte Europeanen laten zien niet te buigen en bleven ze hun rug en schouders recht, en hun kin omhoog houden. Vaak raadpleegden Zwarte gemeenschappen in Europa onder andere (inter)continentale kunstenaars, schrijvers en filosofen voor begeleidingbijstand en ondersteuning naar een dieper begrip van het 'zelf' ter wille van herwaardering. In lijn hiermee is de samenstelling van de deelnemers aan deze tentoonstelling die voornamelijk bestaat uit internationale kunstenaars: Joseph

'Joblek' Adebleku (GH), Kenneth Aidoo (NL), Ikechukwu 'Amos Black' Amos (NG), Ade Dare (NG), Giovanni Jona (SR), Madison Lewis (VS), Zella Vanié (VS/CI).

Terwijl de discussie "is Zwarte Piet nu wel of niet racistisch" langzaam terrein wint in Nederland, claimen collega-kunstenaars Zwarte karakterisering terug als een middel voor empowerment door de onderdrukker het gras voor de voeten weg te maaien.

De hypothese en retoriek die door deze tentoonstelling worden gesuggereerd, zijn glashelder; is er ruimte voor humor, satire of komedie in de context van (institutioneel) racisme en de monumentale instrumenten van onderdrukking? Hoewel Ritfeld deze onderzoeksvraag presenteert als een retorische vraag, zouden velen beweren dat er geen ruimte is voor een dergelijke benadering bij het behandelen van deze gewichtige onderwerpen. Wat gebeurt er als we de vraag herformuleren door "in de kunst" toe te voegen; is er ruimte voor humor, satire

of komedie in de context van (institutioneel) racisme en de monumentale instrumenten van onderdrukking in de kunst?

// In termen van taaltheorie kan reappropriation worden gezien als een specifiek geval van een soort semantische verandering, namelijk van veredeling - een proces waardoor de betekenis van een woord in de loop van de tijd positiever wordt. //

artandpopularculture.com

Er ontvouwt zich een magisch speelveld als het gaat om hedendaagse kunst in relatie tot historische feiten en objecten. Er is een nog meer mystieke kracht bij betrokken wanneer we de lach gebruiken als geneesmiddel voor anderszins ongeneeslijke "ziekten".

Naast de theorie van Greenfield, is *Knights in Shining Armour* (reappropriating the appropriated) ook diep geïnspireerd door de historische reis en taalkundige transformatie

van het woord "Nigger". De curator probeert een parallel verband te leggen tussen dit fenomeen en de daad van hedendaagse kunstenaars die zich Zwarte stereotypen opnieuw toe-eigenen in de figuratieve schilderkunst. In dit verband is de curator geïnteresseerd in hoe humor kan functioneren als het ultieme "armour" dat de wapens van racisme en onderdrukking afweert of zelfs neutraliseert.

Er zijn veel verschillende stadia en vormen in het proces van emancipatie. De wonden van ons koloniale verleden worden door sommigen meer gevoeld dan door anderen, en onderweg heeft de Zwarte cultuur en Zwarte identiteit ons haar veerkracht getoond met behulp van verschillende strategieën. Deze tentoonstelling introduceert een nieuwe strategie door te refereren naar een specifieke psychotherapeutische methode, een die wordt ingezet door Eye Movement Desensitisation and Reprocessing (EMDR)-therapeuten. Hier is het van toepassing op de blik van de kijker, kijkend naar figuratieve

schilderijen die gezichtskenmerken en een donkere huidskleur accentueren of zelfs extreem overdrijven. EMDR is een therapeutische behandelmethode die vooral wordt toegepast bij mensen met een posttraumatische stressstoornis (PTSS). Essentieel in deze tentoonstelling is de belasting van het 'werkgeheugen'. Terwijl bezoekers naar de schilderijen staren, kunnen de geportretteerde personages hen herinneren aan een traumatische racistische ervaring. Deze belasting van het werkgeheugen wordt onder andere bereikt door wisselende focuspunten. Als de kijker van schilderij naar schilderij en van erfgoedobject naar erfgoedobject wandelt, speelt de meeslepende installatie de eigenlijke percussieve partituur van een gemodificeerde EMDR-therapie sessie. Deze behandelmethode wordt vaak gebruikt om de vastgelopen verwerking van traumatische ervaringen weer op gang te brengen, zoals een veteraan die behoefte heeft aan psychotherapie na thuiskomst van een extreem gewelddadig gevecht.

MADISON LEWIS

Madison Lewis woont en werkt in New York. Haar artistieke praktijk bestaat uit het gebruiken van de Zwarte radicale theorie als kader om schilderijen en tekeningen te maken. Ze houdt zich voornamelijk bezig met de digitale reikwijdte van ras, het geweld van het imperiale christendom en de relatie van Zwarte Amerikanen met het Amerikaanse landschap. Ze heeft een BFA in schilderen en tekenen van Purchase College.

TOM'S EXECUTION

2020

OLIEVERF OP CANVAS 101,6CM X 101,6CM

Met behulp van Betye Saar's kunstwerk, Liberation of Aunt Jemima, als raamwerk, is Tom's Execution een poging om de mammie-karikatuur te ondermijnen die wordt afgebeeld in de tv-show Tom en Jerry. De mammie-karikatuur wordt toegeëigend en getransformeerd in een subversieve, niet-onderdanige figuur die een pistool hanteert. Tom, de kat, wordt een symbool van Witte suprematie die nu door de gerevolutioneerde mammie-figuur wordt uitgeroeid.

CANAAN'S FRUIT

2021

OLIEVERF OP CANVAS 50,8CM X 50,8CM

Twee zwarte handen met in regenboogkleuren geverfde nagels worden omhoog gehouden en omlijsten een wit plantagehuis in de verte. In Canaan's Fruit wordt het Bijbelse verhaal van de Israëlieten en hun reis naar Kanaän in verband gebracht met de reis op de trans-Atlantische slavenhandel. Door het imperiale christendom en zijn geldende idealen verandert het witte plantagehuis in een 'beloofd land' voor Zwarte mensen dat onvruchtbaar en desolaat is en waar christelijke opvattingen over seksualiteit een valstrik worden.

UNTITLED

2019

OLIEVERF EN GEVONDEN VOORWERP OP CANVAS 60,69CM X 76,20CM

Untitled toont een Zwarte engel die een wit masker draagt en een sierlijk gouden kruis vasthoudt tegen een blauwe en oranje lucht. De engel en het kruis worden een embleem van de Witte suprematistische opvattingen

die doordrenkt zijn met de grondbeginselen van het Witte christendom. Deze Witte suprematie-opvattingen worden versterkt binnen de Zwarte christelijke kerk, die haar fundamenteën heeft binnen, en principes heeft overgenomen van het Witte imperiale christendom, met als resultaat kolonialisme en slavernij.

ZELLA VANIÉ

Zella Vanié is een multidisciplinaire kunstenaar en schrijver gevestigd in New York. Hen heeft een MFA behaald aan de School of Visual Arts en heeft lesgegeven aan de New York University en California College of the Arts. Vanié heeft in het Amerikaanse leger gediend als satelliet operator met uitzendingen naar Irak en Haïti; en hen is een van de oprichters van het Black Veterans Project.

SWEET SURRENDER I

2022

GOUACHE OP CANVAS 177,80CM X 213,36CM

Dit meer dan levensgrote werk verbeeldt, door een zwarte queer-lens, opnieuw het klassieke Sint-Sebastiaan (beschermheilige van boogschutters) motief. Op het schilderij is een entiteit te zien die stoïcijns een pijl accepteert,

wat symbool staat voor liefde en verraad. De stalen ridderhelm op de blootgegeven figuur belichaamt kracht en kwetsbaarheid, zich ontvouwend in een droomachtige wereld zonder dood maar niet verlost van lijden. Het gebruik van hoektanden herwint de door koloniale krachten gedemoniseerde donkerte terug, waardoor de kijker wordt gedwongen de schoonheid van overgave te omarmen.

LEAN QUEEN

2022

GOUACHE OP CANVAS 91,44CM X 121,92CM

Lean Queen put uit de weelde van Europese vorsten en de gelaagdheid van een subcultuur rond de consumptie van codeïne

en promethazine in het Amerikaanse Zuiden. Visuele elementen en referenties worden verweven in een meeslepende en tot nadenken stemmende verkenning van de complexiteit van de Zwarte ervaring. Dit werk heeft tot doel conventionele noties van macht en maatschappelijke structuren uit te dagen door een Zwarte koninklijke figuur te tonen die Eurocentrische afbeeldingen van adel tart. Het nodigt kijkers uit na te denken over de kracht en weerbaarheid van gemarginaliseerde individuen die pijn hebben omgezet in invloed binnen de popcultuur.

ADE DARE

Ade Dare volgde zijn onconventionele schildersopleiding in de studio's van ervaren moderne Ibadan(Nigeria)-kunstenaars: Tope Fatumbi en Taiwo Fadare. Via literatuur kwam hij niet alleen in aanraking met de schildertechnieken, maar, nog belangrijker, met de traditionele Yoruba-culturen, overtuigingen en literatuur. Ade Dare gebruikt vanaf het begin voornamelijk olie- en acrylverf in zijn werk. Vooral de kleuren, symbolen en verhalen die hij gebruikt zijn toespelingen op de overtuigingen en tradities van Yoruba. De literatuur die hij raadpleegde op zoek naar een beter begrip van de Yoruba-cultuur leidde hem naar Ifa. Ifa is een eeuwenoude stroming van filosofie, waarzeggerij en wetenschap.

CONTEMPLATING OYA

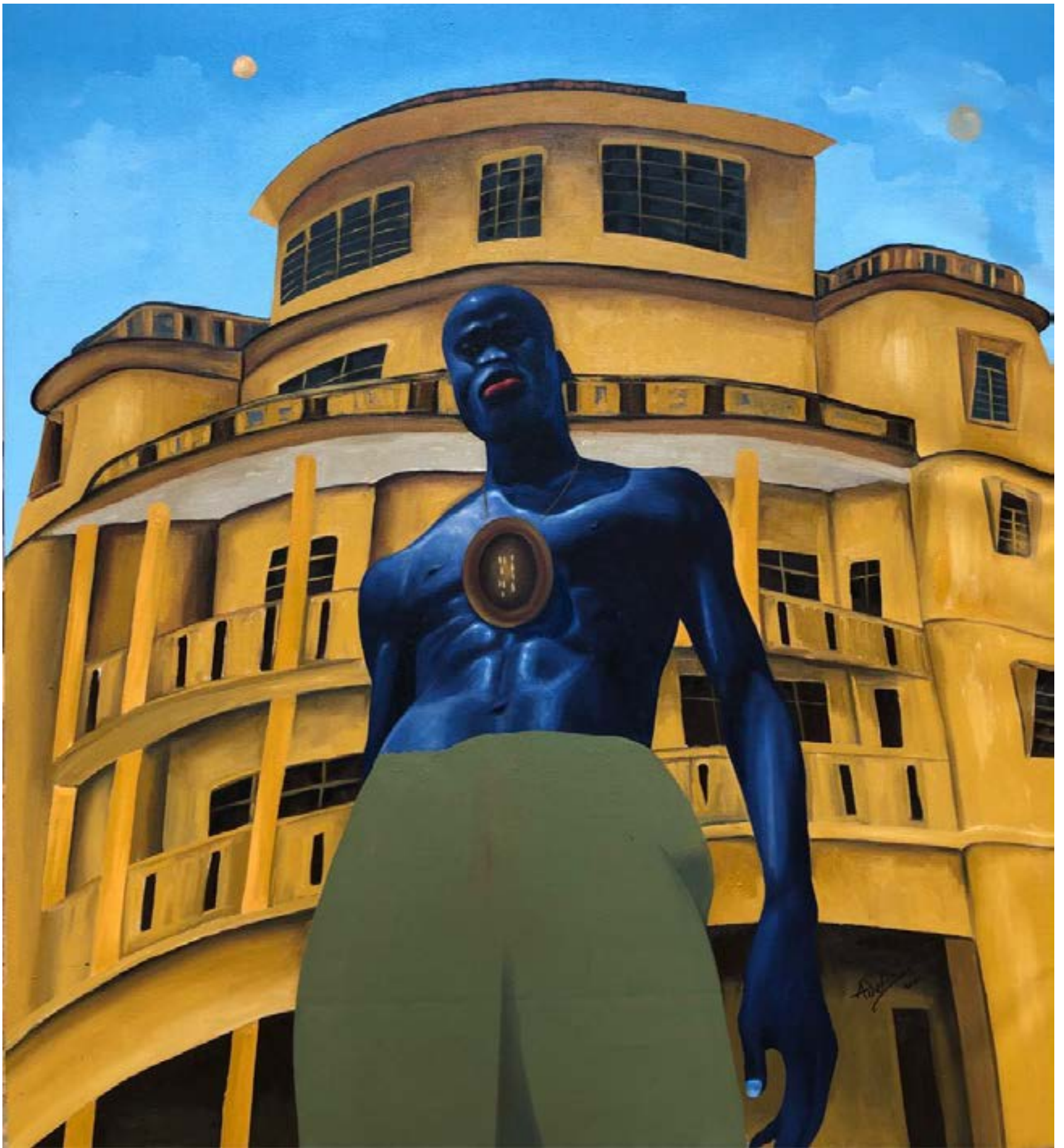

2022

ACRYLVERF OP CANVAS 152,40CM X 106,68CM

Oya is a deity (Orisha) of Yoruba pantheon. She is in charge of weather, death and rebirth. In her chronicles, she suffered from still-birth, unable to further her genealogy. This piece expresses her moment of contemplation, her journey within. Contemplating Oya is a metaphor to address the Black race to contemplate on her journey, her genealogy; to see how altered and influenced it has been; to look for answers within, for what shall be of the morrow.

TWICE AS TALL (ONILEGOGORO II)

2021

OLIEVERF OP CANVAS 121,92CM X 152,40CM

“Twice as tall we stand, wanting nothing that we are not. Needing everything that we are, originally.”

Beïnvloed door het vijfde studioalbum van Burna Boy; Twice as Tall, probeert dit werk

de oorspronkelijke staat van het stereotiepe en zelf-stereotyperende Afrikaanse ras vast te stellen: daarmee moet een einde komen aan de manier waarop de Afrikanen die op het continent leven zichzelf mentaal onderwerpen. Dit werk beoogt weer te geven wat de oorspronkelijke gemoedstoestand van Afrikanen zou moeten zijn. De grote hoeveelheid misvattingen over de eigen identiteit, en misschien onwetendheid over de eigen identiteit die Afrikanen ervaren, had inmiddels de grens van verminderde meeropbrengst moeten bereiken.zijn. De grote hoeveelheid misvattingen over de eigen identiteit, en misschien onwetendheid over de eigen identiteit die Afrikanen ervaren, had inmiddels de grens van verminderde meeropbrengst moeten bereiken.

JOBLEK

Joseph Adibleku, in de volksmond bekend als Joblek, is een hedendaagse Ghanese kunstenaar, geboren in Accra, in 1985. Hij schildert al twintig jaar.

Op zesjarige leeftijd ontwikkelde Adibleku een vroege interesse in kunst.

Hij schreef zich begin 2000 in aan het Ankle College of Art and Design en studeerde na een driejarige opleiding af met een diploma Beeldende Kunst.

Zijn studierichtingen waren onder meer grafisch ontwerp, textielontwerp en schilderen. Zijn educatie heeft hem uitgedaagd en een horizonverbredende werking op hem gehad. Adibleku waardeert de diversiteit van de cultuur waarin hij als Ghanees opgroeide. Een cultuur die hem heeft geholpen zijn gedachtegoed als figuratief kunstenaar vorm te geven.

PORTRAIT OF VIRGIL ABLOH

2019

ACRYLVERF OP CANVAS 121,92CM X 152,40CM

De architect en modeontwerper Virgil Abloh merkte op dat een van zijn principes is dat een nieuw ontwerp kan worden gemaakt door een origineel met slechts drie procent

te veranderen. Hij beschreef zijn benadering als "ironische onthechting" en dat Marcel Duchamps traditie "hem het recht geeft om te kopiëren en te plakken, te nemen en opnieuw toe te passen". Deze filosofie zorgt ervoor dat Abloh werd beschuldigd van plagiaat en toe-eigening. Desalniettemin werd Abloh in 2018 vermeld als een van de honderd meest invloedrijke mensen ter wereld in Time Magazine. In december 2018 werd Abloh geëerd als een toonaangevende innovator door Ebony Power 100. Abloh werd ook genomineerd voor Menswear Designer of the Year 2019.

SELF MOTIVATED

2023

ACRYLVERF OP CANVAS 152,40CM X 190,50CM

Zowel de kunstenaar als de curator hebben geen opmerkingen ter ondersteuning van deze arrogante figuur.

AMOS BLACK

Ikechukwu A. Christian, werkend onder het pseudoniem Amos Black, werd geboren in 1997 in Lagos, Nigeria. Christian, gevestigd in Ikorodu, Lagos, begon zijn professionele carrière in 2018, terwijl hij studeerde aan Yabatech Lagos, Nigeria.

Christian experimenteerde graag met uiteenlopende materialen om schoonheid te creëren vanuit de natuur. Al op twaalfjarige leeftijd leerde hij tijdens zijn studie aan de kunstacademie de technieken van zijn vak. Dit ondersteunde de ontwikkeling van zijn carrière. Christian ontdekte zijn talent op de lagere school, waar hij merkte dat hij de "stone seven head" (een Nigeriaanse tekenstijl) tekende op zijn wiskundeschrift, dus besloot hij een speciale schrift voor tekenen aan te schaffen. Dit was het moment waarop hij verliefd werd op kunst. Christian wil laten zien hoe belangrijk het leven is en hoe dit wordt vertegenwoordigd door elk individu, hoe belangrijke momenten in het leven worden uitvergroot door de manier waarop we andere mensen behandelen, en hoe dit de levens van het Afrikaanse volk omvat.

THE ROYALTY

2022

OLIEVERF, PAPIER AND ACRYLVERF OP CANVAS 130CM X 177CM

“Dit werk vertelt het verhaal van mijn achtergrond.”

“Ik kom uit een koninklijke familie, maar dat ontdekte ik pas op zesentwintigjarige leeftijd. Mijn vader was een prins van een koninkrijk in een Igboland ergens in Ebonyi Abakaliki, Nigeria. Mijn vader verliet op vijftienjarige leeftijd het huis en vertrok naar Lagos, Nigeria om in zijn eigen levensonderhoud te voorzien. Hij ging nooit meer terug naar zijn geboorteplaats en bezocht zijn vader, die de koning was, ook niet. Zijn moeder stierf tijdens de bevalling, maar hij overleefde. 14 november 2016 om 21:14 verloor ik mijn vader aan een beroerte, maar toen hij nog leefde heeft hij me nooit verteld dat hij de enige zoon was die uit een koninklijke familie kwam. Na zijn dood werd ik, met de hulp van enkele dorpeelingen die hem kenden, naar mijn grootvader in zijn geboorteplaats gebracht. Hier kwam ik erachter dat mijn vader de enige zoon van zijn vader was, en zelfs mijn grootvader was ook de enige zoon van zijn vader. Dit inspireerde me om The Royalty te maken.” - **Amos Black**

GIOVANNI JONA

Giovanni Jona is geboren in Marowijne, een district in het noordoosten van Suriname, Zuid-Amerika. Hij woont en werkt momenteel in Paramaribo. Tijdens de uitbraak van de Surinaamse guerrillaoorlog in 1986 vluchtte hij met zijn familie naar Paramaribo.

Als kind las Jona graag strips en vervolgens tekende hij de karakters van het verhaal (bijvoorbeeld Batman en Superman). Op twaalfjarige leeftijd deed hij mee aan een tekenwedstrijd van de Surinaamse Rotaryclub en werd tweede.

Nadat hij de lagere school had afgerond, begon hij aan een technische opleiding, maar maakte die helaas niet af.

Op zestienjarige leeftijd werkte hij in een goudmijn. Fysiek was het veel te zwaar werk voor Jona. Verlangend naar tekenen en schilderen deed hij auditie bij de beroemde Nola Hatterman Academie. Jona is er in 2016 afgestudeerd, met als specialiteit portretschilderen.

SUMA NA YU?

2023 CEMENT, ACRYLVERF, GRINT, ZAND, IJZERDRAAD 36CM X 100CM X 36CM

Giovanni Jona raakt met zijn werk Suma na yu? de kern van deze tentoonstelling. Jona toont de subversie die gepaard gaat re-claimen. Zijn werk is een reactie op de twee meter hoge tTorchères, de erfgoedobjecten aan de andere zijde van de kolommen. Dit werk gaat uit van de Europees

historische hyper-obsessie op het Zwarte lichaam, en refereert aan het perverse verhaal van Saartjie Baartman, een Zuid-Afrikaanse tot slaaf gemaakte die beroemd werd als menselijke attractie vanwege haar achterwerk. De man-figuur van dit tweeluik gaat uit van een vergelijkbare hyper-obsessie waarbij culturele waardering door een "outsider" zich uit in toe-eigening van andermans culturele gebruiken. Deze man-figuur refereert aan de Surma, - het Oost-Afrikaanse volk met als traditie onder Surma-vrouwen om dilataties in de onderlip te maken door een bord te plaatsen. Jona heeft bewust gekozen voor het ruimtelijk uitvoeren van dit werk in tegenstelling tot zijn voornamelijk tweedimensionale schilderwerken. De driedimensionaliteit en het gewicht van het materiaal geven volgens Jona de zwaarte, multi-vocaliteit en complexiteit van het onderwerp weer.

KENNETH AIDOO

Kijkend naar het werk van Kenneth Aidoo komen er verschillende verhaallijnen naar boven die over de positionering van de Zwarte mens gaan - hoe dat plaats heeft gevonden en zich heeft ontwikkeld tot in de huidige maatschappij.

Dit onderzoekt hij in film, schilderkunst, tekeningen en zijn video-installaties. Aidoo

is afgestudeerd aan de Gerrit Rietveld Academie te Amsterdam in 2019. Met zijn werk

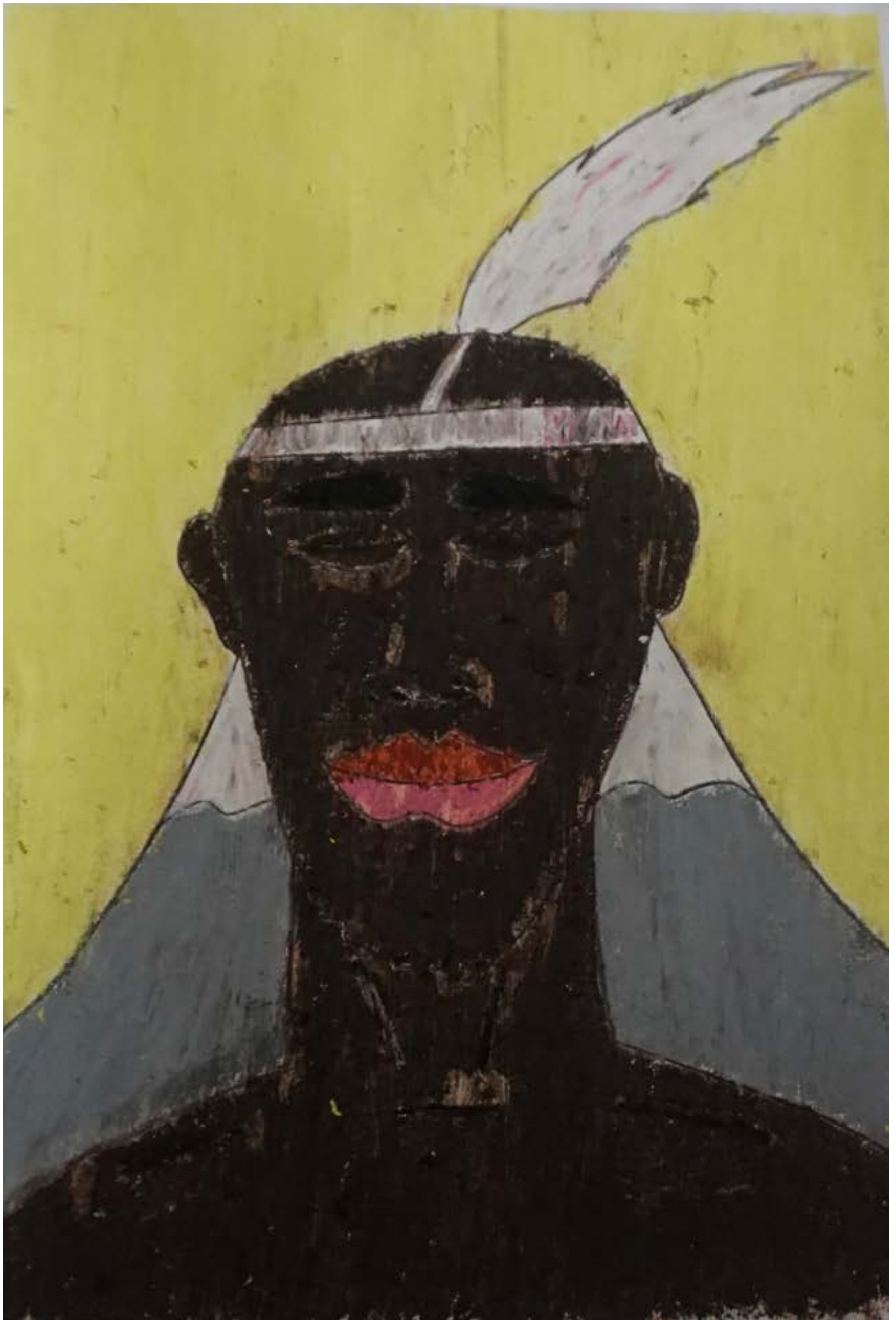
Displacement is hij naar Suriname afgereisd om daar de driehoeksverbinding tussen Ghana,

Nederland en Suriname te verkennen. De resultaten van zijn onderzoeksvragen heeft hij verwerkt in video en fotografie.

Met de korte film Forced is Aidoo op zoek gegaan naar wat "jouw wil opleggen aan de ander" betekent en wat een mens overkomt die hiermee belast wordt. In zijn afstudeerwerk

heeft hij gekeken naar zijn afkomst en levenservaringen in Nederland resulteerde dit in een portretserie. Voor zijn eindexamen maakte hij oliepastel tekeningen en schilderijen, een medium waar hij nu nog steeds in werkt.

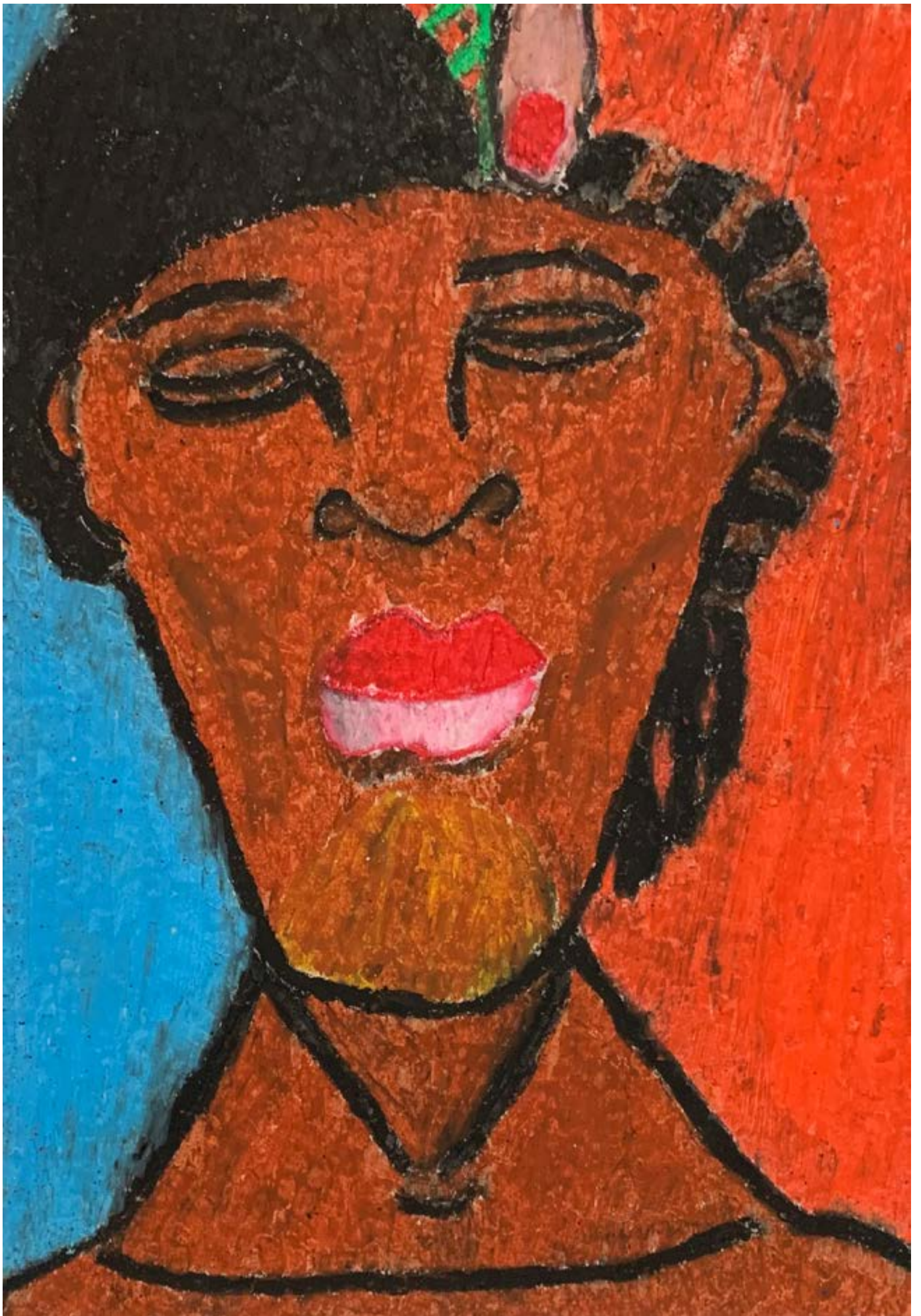
CHAKA

2020

OLIEPASTELS OP PAPIER A3

CORNROWS

2019

OLIEPASTELS OP PAPIER A2

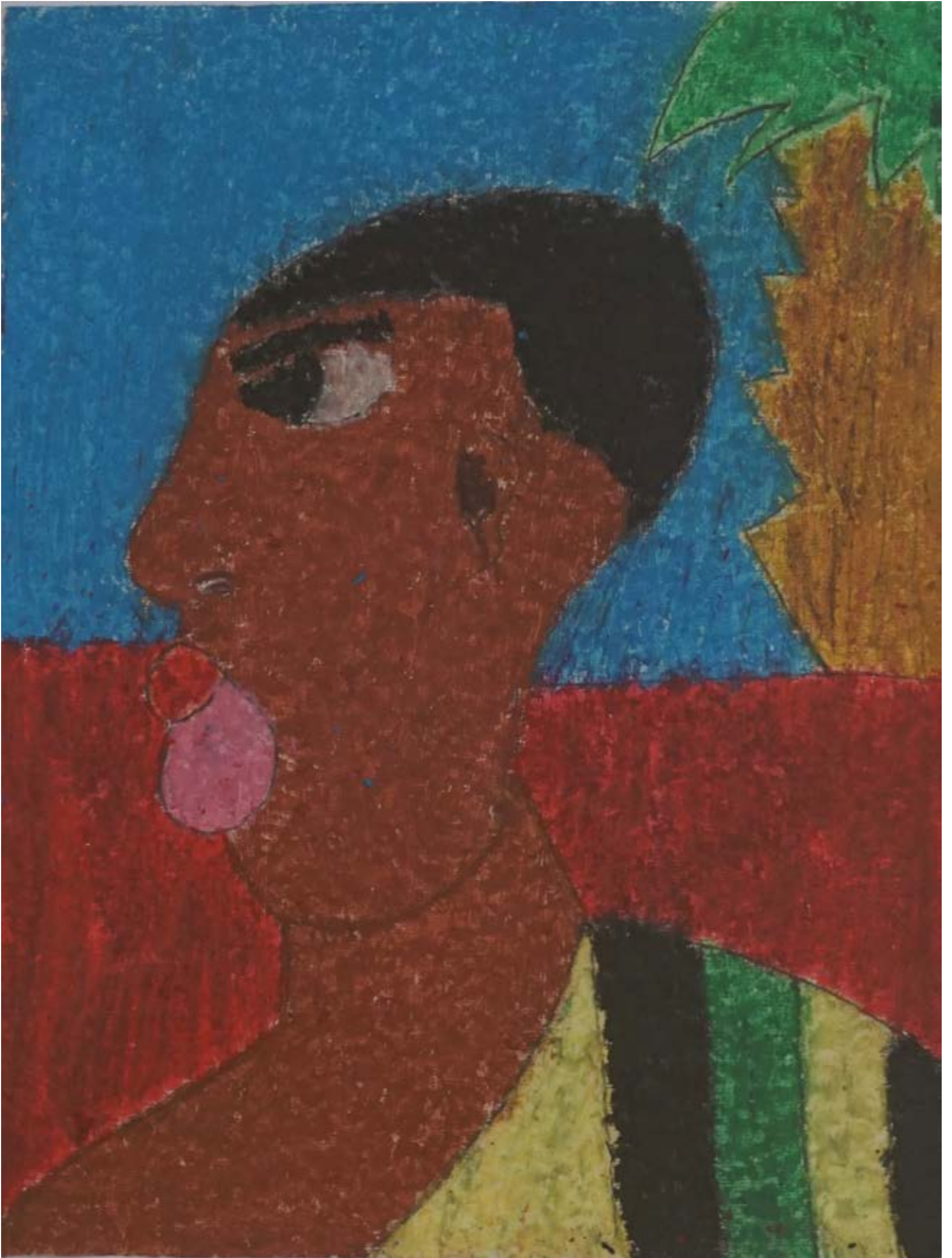
UNTITLED (MAN FACING THE MOON.)

2019

OLIEPASTELS OP PAPIER A2

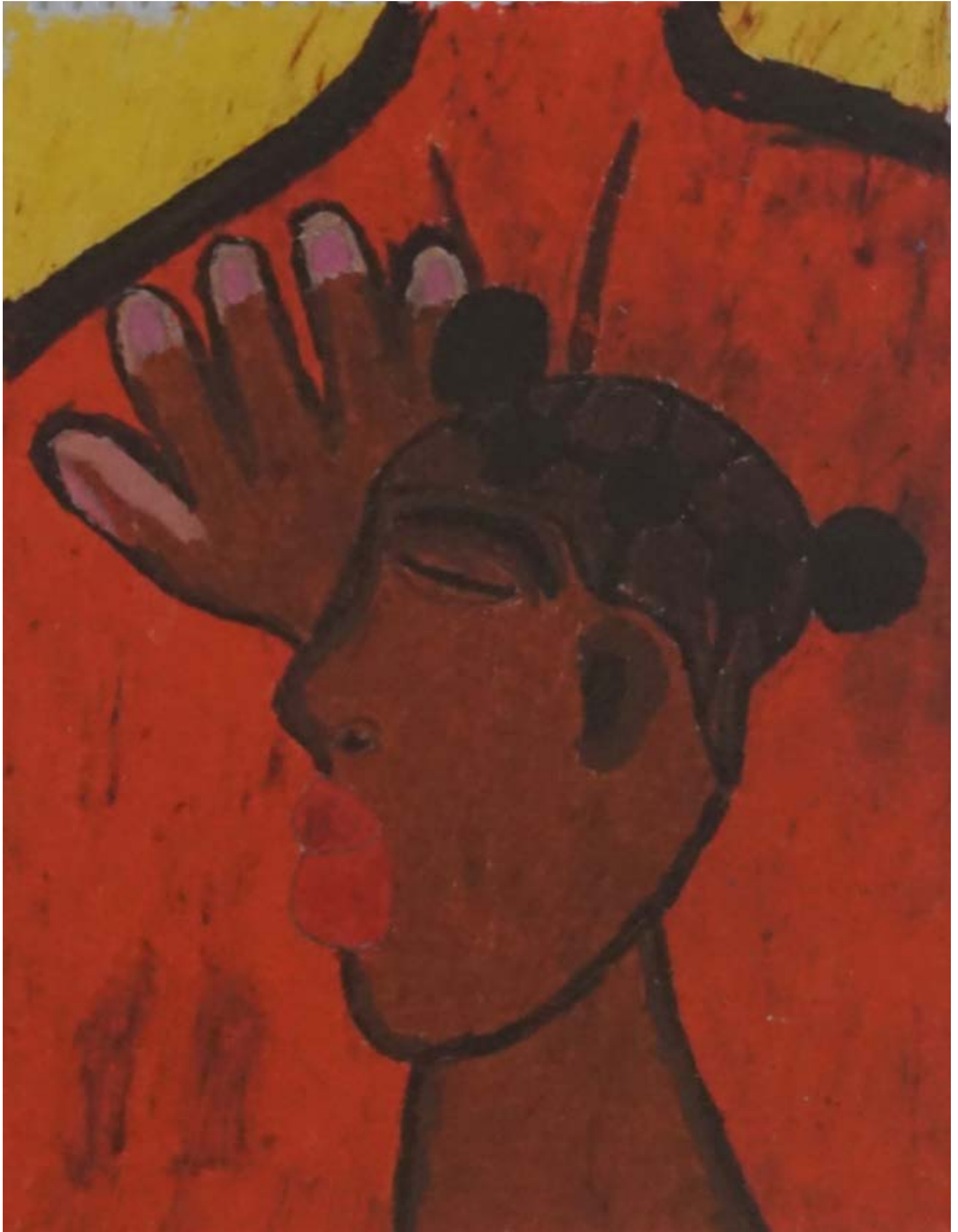
ASANTE MAN

2020

OLIEPASTELS OP PAPIER A2

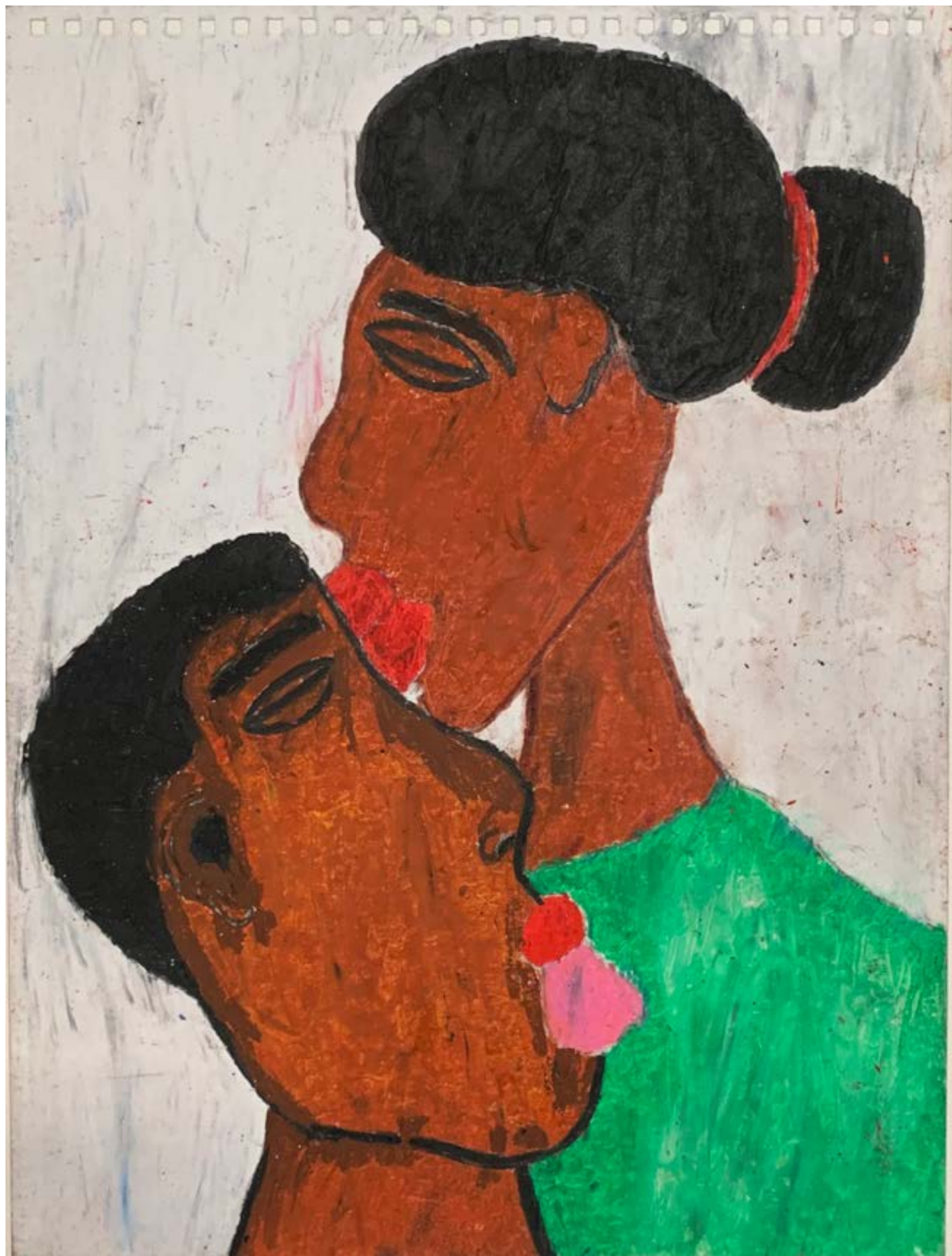
I GOT HIS BACK. HE HAS GOT MINE.

2020

OLIEPASTELS OP PAPIER A2

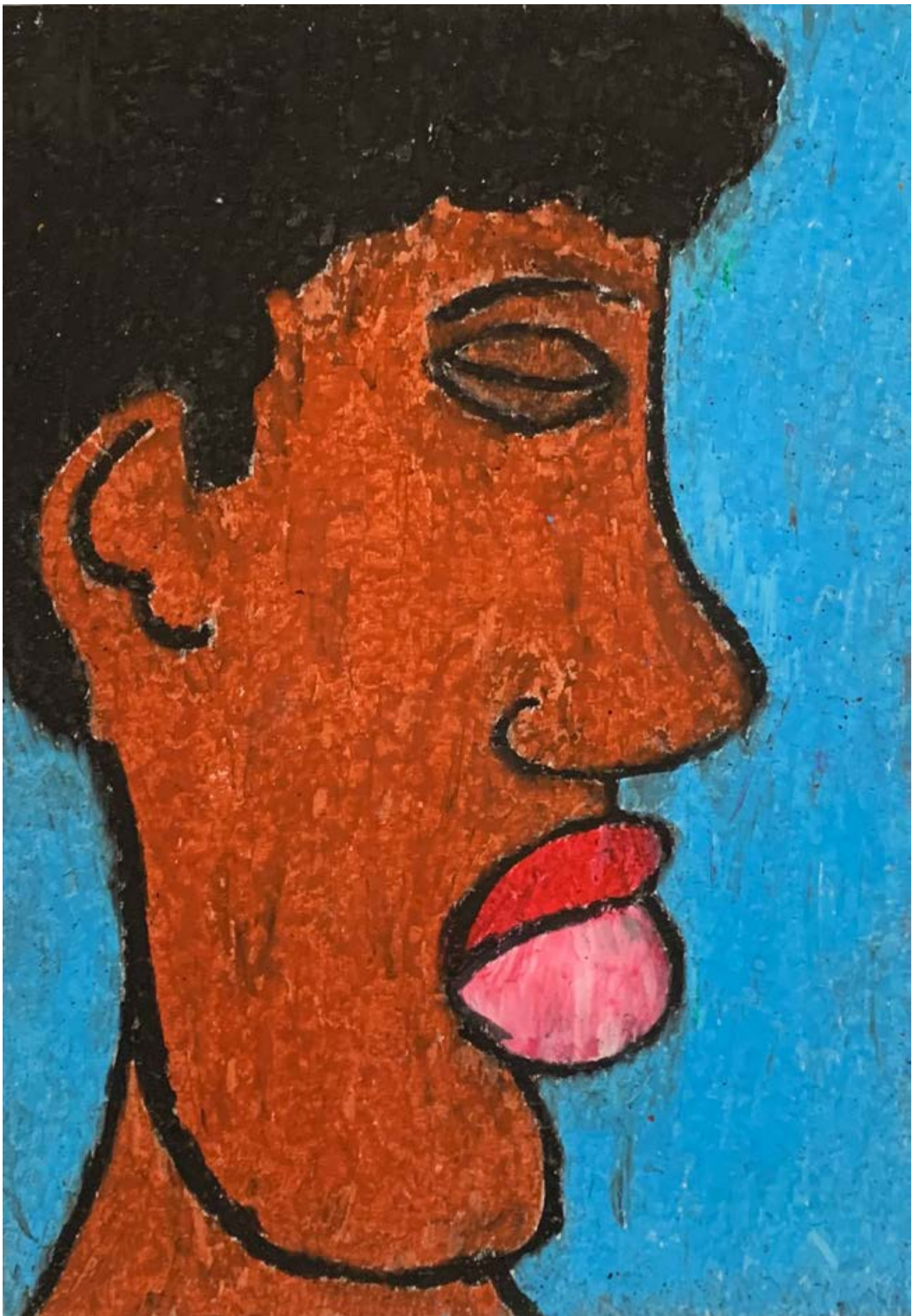
UNTITLED (KISSING FOREHEAD)

2019

OLIEPASTELS OP PAPIER A2

UNTITLED (MAN WITH THE BLUE BACKGROUND.)

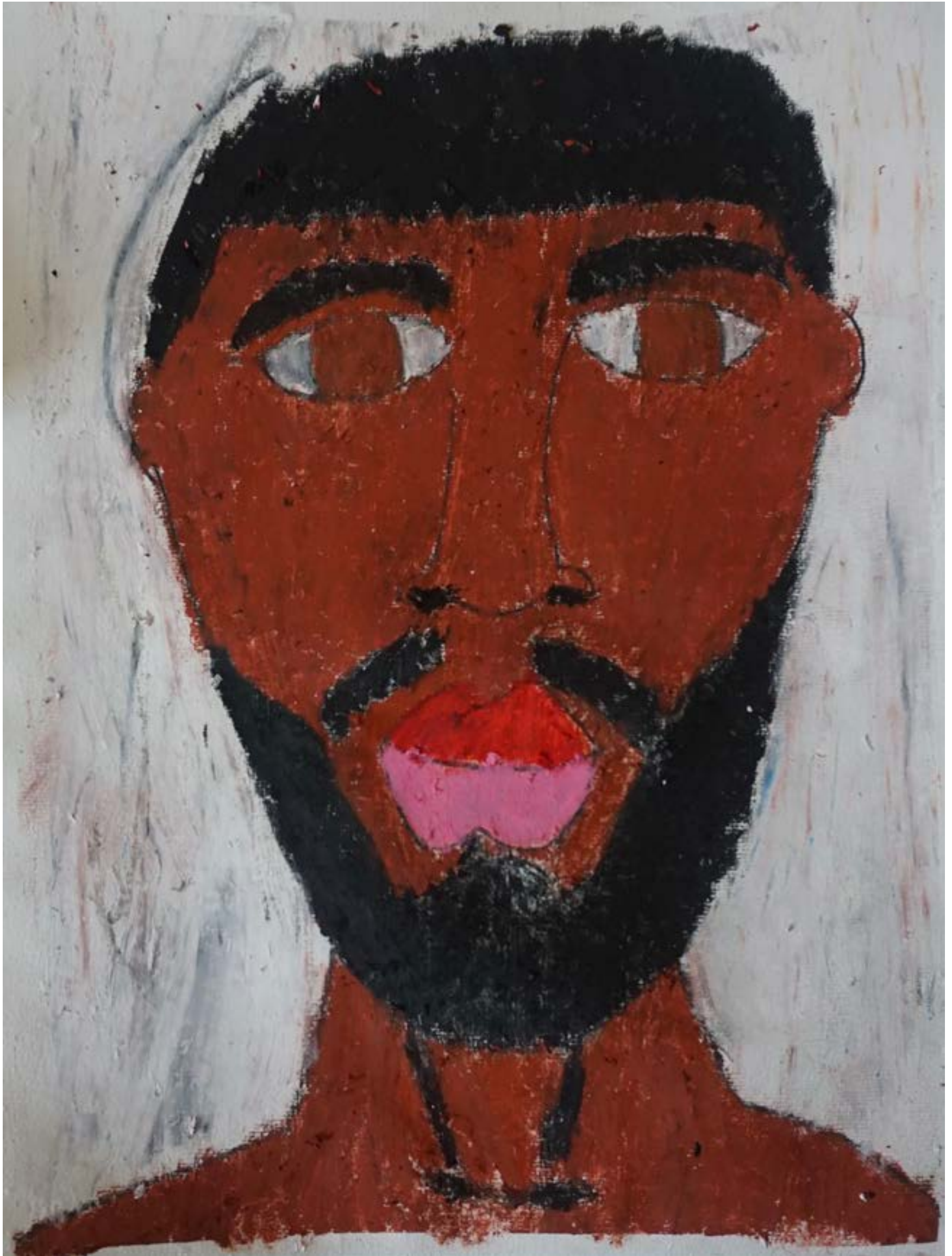

2020

OLIEPASTELS OP PAPIER A2

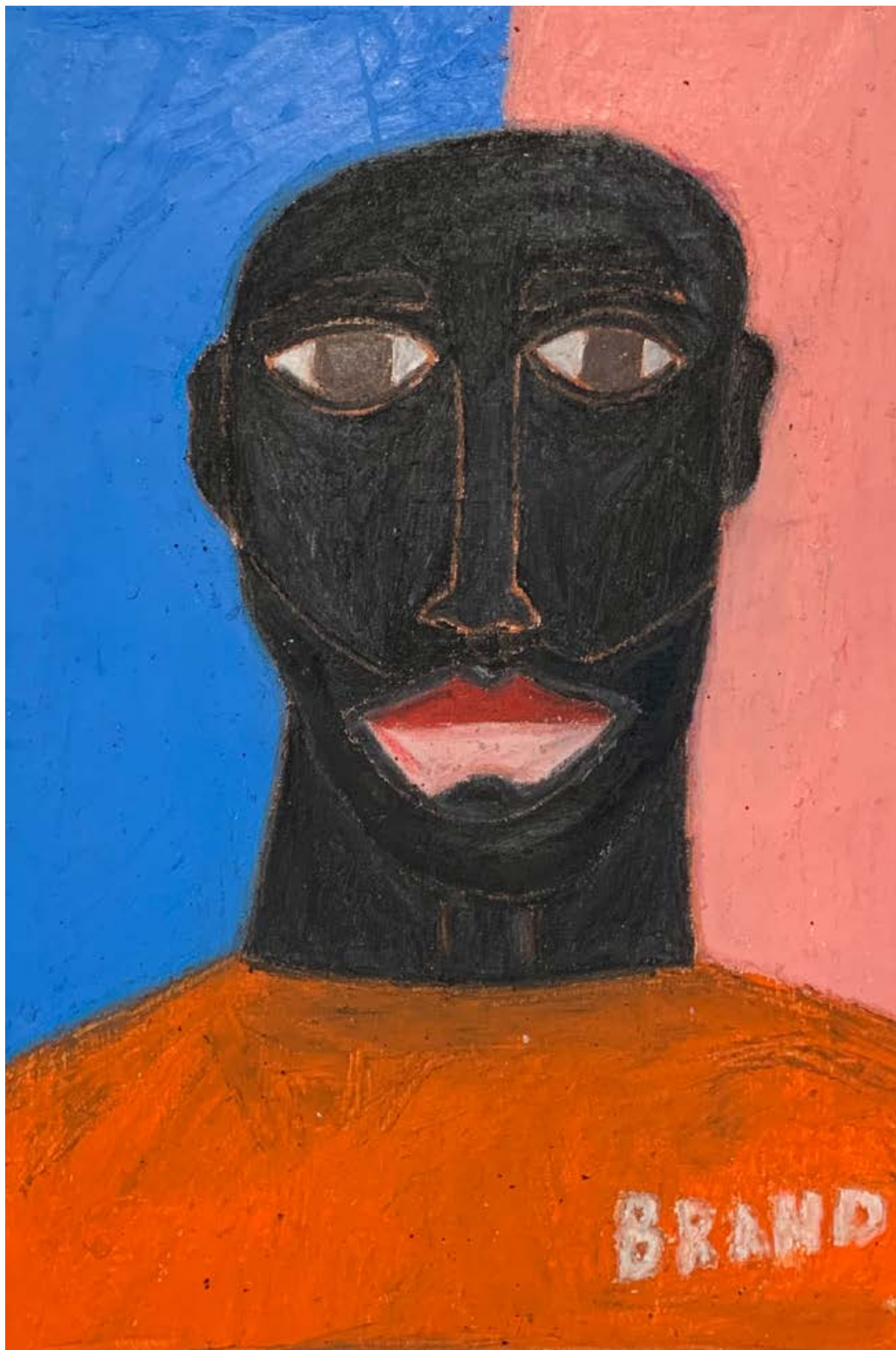
SELF PORTRAIT

2020

OLIEPASTELS OP PAPIER A2

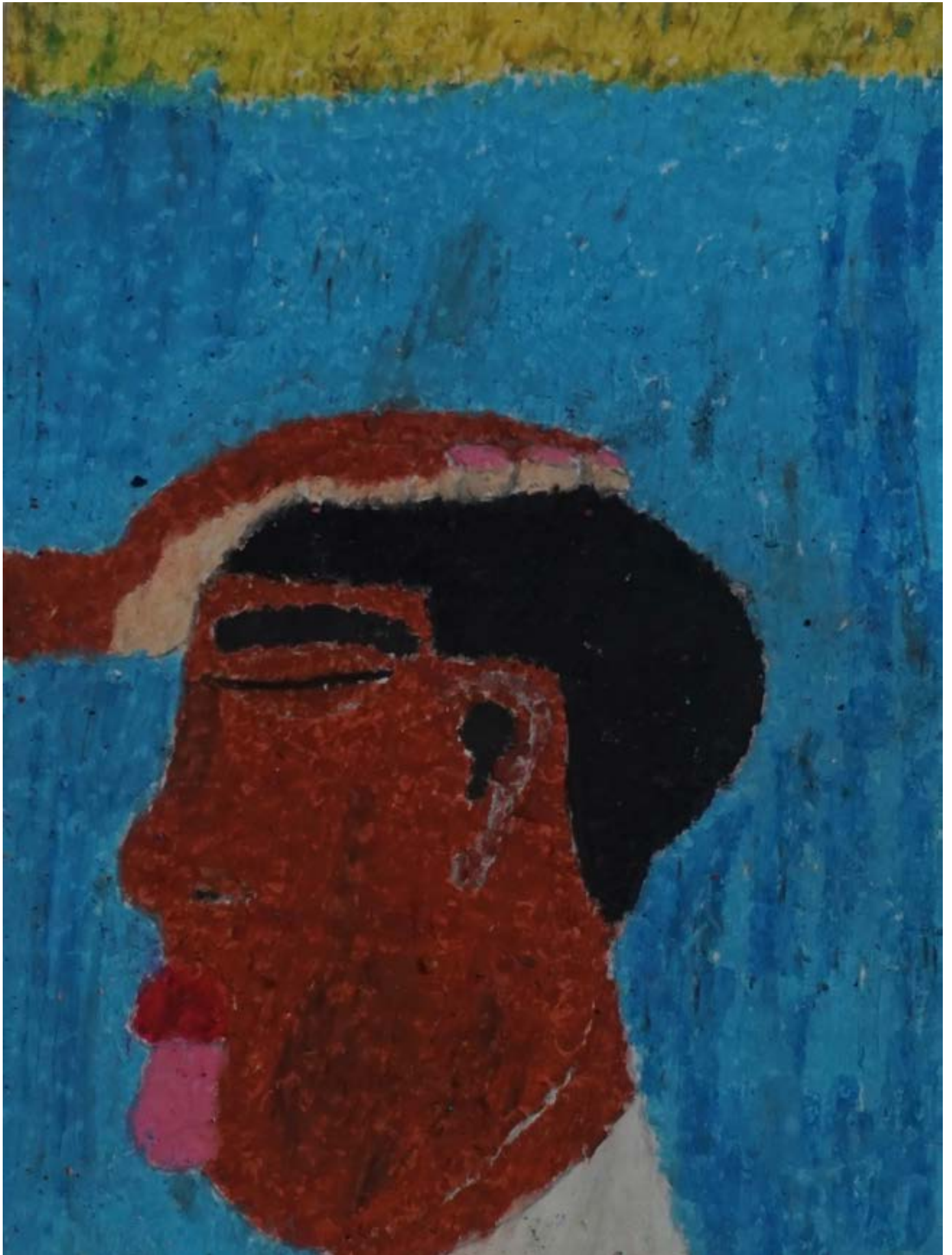
SEWN TIGERS ON MY SHIRT

2020

OLIEPASTELS OP PAPIER A2

UNTITLED (BAPTISM)

2020

OLIEPASTELS OP PAPIER A2

“Dit zijn schilderijen die ik heb gemaakt tijdens de pandemie. Als pas afgestudeerde student was die periode erg zwaar. Alle plekken waar je mensen, vrienden, bekende gezichten of onbekende mensen kon ontmoeten, werden gesloten. Er was letterlijk geen mogelijkheid om te socializen. De verschillende onderwerpen die mij na aan het hart liggen, werden vertaald in werken. Liefde was een terugkerend onderwerp in deze serie. Blijven geloven was belangrijk voor mij gezien de dagen van eenzaamheid die ons allen trof. Omdat ik de vrijheid had mezelf uit te drukken, haalde ik er voldoening uit dit tempo aan te houden en alles wat uit mijn verbeelding voortkwam met de wereld te delen.” - **Kenneth Aidoo**

CREDITS

Curator, schrijver en redacteur: **CLAUDIO RITFELD**

Ontwerp: **ALEXANDER DAHMS**

Tekst en beeld: **JOSEPH 'JOBLEK' ADEBLEKU** KENNETH AIDOO

IKECHUKWU 'AMOS BLACK' AMOS ADE DARE **GIOVANNI JONA**

MADISON LEWIS **ZELLA VANIÉ**

Proeflezen: **NICOLE SANTÉ** RENSKÉ DE JONG

Componisten: **ALEXANDER DAHMS** BORIS DUREGGER

Bron EMDR audio: .....

Extra ondersteuning:

BERT JACOBS YAZAN MAKSOUUD **MEUBELMAKERIJ WOODWORKS**

TICHO BROUWERS **FIEN PLOEGER**

Knights in Shining Armour (reappropriated the appropriated) is mede mogelijk gemaakt door:

CULTURAL HERITAGE AGENCY (RCE)

MONDRIAN FUND

THE GANG IS BEAUTIFUL

CBK
Centrum Beeldende Kunst
ZUIDOOST ↘

M
mondriaan
fonds

**THE GANG
IS
BEAUTIFUL**

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*